

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članske izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije po poštne proste.

„Socialna“ politika generalsko-klerikalne vlade.

Železničarje na cesto! — Znižanje plač. — Prepoved protestnih shodov. — Protestna akcija vsega delavstva.

Leta 1920 je radikalno-klerikalna vlada z najhujšim nasiljem zatrla stavko železničarjev, ki so se borili za ureditev svojih delovnih pogojev. Leta 1927 ista vlada v novi izdaji meče železničarje na cesto, jim znižuje plače in istočasno podaljšuje delovni čas.

Leta 1920 je klerikalno-radikalna vlada zatrla strokovno železničarsko organizacijo, češ da je pripravljala »boljševiški prevrat«, leta 1927 klerikalno-radikalna vlada ne potrди pravil železničarske organizacije, istočasno pa je odpustila samo pri ljubljanski direkciji 400 uslužbencev; v kurilnicah in delavnicah je odredila znižanje urnih plač delavcem in profesionistom po 25 in 50 para na uro, podaljšati dnevni delovni čas, obenem pa skrajšati tedensko delo na 4 dni, tako da bi zaslužil delavec 500 Din mesečno.

Vlada pravi, da nima denarja. Za železničarje ni denarja. Za bivšo črnogorsko dinastijo ga je bilo pa takoj 42 milijonov dinarjev!

Ko smo ob nastopu radikalno-klerikalne vlade postavili svoje socialne zahteve, nam je odgovoril »Slovenec« porogljivo: »Ali hočete še zlate ure?« — Mesto zlatih ur se meče delavstvo za velikonočne praznike na cesto in se mu odvzema še tisto borno plačo, ki jo je imel prej.

Lani je Trboveljska družba reducirala rudarje. Vsa javnost je bila proti TPD in z rudarji. Letos pa država pod vodstvom klero-radikalne vlade sledi po stopinjah TPD.

dikalne vlade sledi po stopinjah TPD.

Med delavstvom je vzpričo vsega tega zavladalo strašno ogorčenje. Ujedinjeni Savez Železničarjev je sklical za soboto in nedeljo, 2. in 3. aprila, samo v Sloveniji 20 protestnih shodov. Strokovna komisija je pozvala vse delavstvo, da se udeleži te protestne akcije. Najimpozantnejša demonstracija proti reakcionarnemu ukrepu vlade in za delavske pravice je bila v Mariboru. Drugi, tudi dobro obiskani shodi so se vršili v: Ljubljani, Ptuj, Ormožu, Zalogu, Brežicah, Limbušu, Litiji, Grobelnem, Novem mestu, Krškem, Dravogradu-Mežici, Logatcu, Borovnici, Zidanem mostu in Stični.

V Celju in Kranjski gori so bili shodi prepovedani!

V Kranjski gori je žandarmerija preganjala delavce po posameznih gostilnah.

Toda moti se gospoda, ako misli s tako »socialno« politiko rešiti delavsko vprašanje.

Delavcem kličemo: Samo ogorčenje in mrmranje nič ne pomaga. Stopiti je treba v enotne strokovne organizacije in bojevati trajen in dosleden boj:

**Proti redukcijam!
Proti znižanju plač!
Proti podaljšanju delovnega časa!**

**Proti kršenju šurnika!
Za svobodo organiziranja, govora in tiska!**

Krščansko-socialni minister odpravlja stanovanjsko zaščito.

Še bolj kot redukcija železničarjev dokazuje reakcionarni kurz klerikalno-radikalne vlade odprava stanovanjske zaščite, ki jo je napovedal v svojem proračunskem govoru krščansko-socialni minister za socialno politiko, g. dr. And. Gosar.

Pri železničarskem vprašanju lahko navajajo klerikalci jalove izgovore: to ministrstvo ima general, železnice imajo deficit, vlada je prišla štediti pri onih, ki imajo najmanj, ker visoki gospodje iz vlade hočejo ostati v prijateljstvu z visoko gospodo pri želez. direkcijah.

Pri zaščiti stanovanjskih najemnikov se klerikalci ne morejo zagovarjati, da so proti njej, ker vlada nima denarja. Kajti stanovanjska zaščita še do danes vlade ničesar stala ni in je tudi danes ne stane.

Hišni posestniki so že večkrat vplivali na razne SHS vlade, naj odpravijo zaščito najemnikov. Najreakcionarnejši ministri se niso upali sprejeti odgovornost, da izroče najemnike hišnim oderuhom v roke in da s tem revne vržejo — izpod strehe na dež. Moral je priti krščansko-socialni minister, da je razveselili hišne posestnike, da bodo ti s 1. majem lahko povišali najemnine po svoji volji in metali na cesto one, katere se jim bo poljubilo.

Pred štirinajstimi dnevi so kršč. socialci na skupščini Del. zbornice postavili predlog za podaljšanje stanovanjske zaščite. Danes pa napoveduje ukinitje te zaščite njihov vodja in minister. Pri klerikalcih je

bil vedno največji prepad med besedo in dejanjem. Vedno so znali z lepo besedo naloviti vblilce. In dosledno so dano besedo volilcem prelomili. Žal naše politično nezrelo ljudstvo v svoji večini tega do danes ni razumelo. Sedaj bo množica najemnikov občutila na svojih lastnih ramenih svojo zмотo, da je prepustila reševanje stanovanjskega vprašanja klerikalcem. Žal bodo radi te zмотe večinoma trpeli tudi nedolžni.

Država do danes ne samo da ni zgradila nobene stanovanjske hiše — temveč postavila ni niti ene barake, kamor bi spravila po 1. maju deložirane najemnike.

Demokratski tisk, ki sicer iz strankarskih razlogov stalno napada klerikalne ministre, v tem vprašanju previdno molči. Meščanska vlada in opozicija se strinjata v odpravi stanovanjske zaščite.

V sosedni Avstriji so tudi kršč. socialci na vladi. Tudi tam poskušajo klerikalci, ki združujejo danes vso avstrijsko buržuazijo, že skozi več let, da ukinejo stanovanjsko zaščito. Pa se jim ta namen ne posreči. Zakaj ne? Ker so se avstrijski najemniki zbrali okrog socialne demokracije, ki s svojim številnim zastopstvom v parlamentu uspešno kljubuje reakciji. In še več! Dunajski socialisti so postavili do danes 50.000 novih, zdravih, lepih, cenitih stanovanj za delavske in uradniške družine.

Naši stanovanjski najemniki si

naj sedaj premotre to razliko: reševanje stanovanjskega vprašanja v Avstriji, kjer je delovno ljudstvo zbrano pod zastavo socializma in — povečevanje stanovanjske mizerije v Jugoslaviji, kjer je večina stanovanjskih najemnikov zaupala svoje glasove in s tem svoja stanovanja — strankam hišnih gospodarjev: klerikalcem in demokratom!

Če ste stanovanjski najemniki do sedaj tavali v zmoti, izpreglejte ob zadnji uri in stopite vsi enotno v boj za stanovanjsko zaščito, ki jo hoče odpraviti klerikalno-radikalna vlada!

Strokovna komisija poziva vse svoje zveze in člane, da se udeležijo skupne proslave 1. Majnika in da pri pripravah najaktivneje sodelujejo.

Pripravite se na 1. maj!

Lani so izvedle v Jugoslaviji proslavo mednarodnega delavskega bojavnega praznika enotne strokovne organizacije. Kajti politični pokret je bil preveč razdrapan.

Medtem so se vršile volitve v oblastne skupščine, pri katerih so vsaj v Sloveniji nastopile skupno tri odlojučne razredne politične skupine: Socialistična stranka, »Zedinjenje« in »Enotnost«. Strokovne organizacije so pozdravile ta skupen nastop z željo, da se rodi iz njega enotna proletarska razredna stranka.

Strokovna komisija je prepustila izvedbo letošnjih prvomajniških manifestacij tem političnim skupinam z željo, da naj bo letošnji 1. Maj manifestacija proletarske politične enotnosti, tako kot je bil lanski 1. Maj manifestacija za strokovno enotnost delavstva.

Politične skupine se že dalj časa pogajajo med seboj in upamo, da bo prišlo do popolne enotne proslave Prvega Majnika po vseh delavskih krajih Slovenije in Jugoslavije.

Plenarna seja Strokovne komisije.

V nedeljo, 3. aprila, se je vršila seja širšega odbora Strokovne komisije, kateri so prisostvovali predstavniki vseh strokovnih zvez iz Ljubljane in dežele.

Edina točka dnevnega reda je bila: položaj poedinih strokovnih zvez in celotnega strokovnega gibanja.

S. Svetek, ki je dopoldne vodil predsedstvo, je povdaril, da je naloga te seje, da

1. izvede boljšo organizacijo dela;
2. da omogoči enotno strokovno politiko po vsej Sloveniji;
3. da se s tem ustvari gibanje, ki bo imelo svoje korenine globoko v množicah.

Tajniško poročilo je prečital predsednik. Tajništvo je med drugim izvedlo akcije: za stanovanjsko zaščito, za rudarje, za železničarje, za monopolske delavce in proslavo 25letnice strokovne internacionale. Tajništvo je opravilo ogromno notranje delo. Saj je od zadnje plenarne seje prejelo in odposlalo nad 3000 dopisov. V tekočih dnevih je pozvala Strokovna komisija vse delavstvo na solidaren boj proti redukciji železničarjev, proti znižanju plač in podaljšanju delovnega časa.

Delegacija Strokovne komisije v Delavski zbornici je najuspešneje delovala. Izpričevalo njenega doseganega dela je obširno tiskano poročilo Delavske zbornice. Edina pogrška kluba je bila, da ni v javnosti dovolj populariziral svojega dela.

Strokovna komisija pripravlja z vsedelavskim zletom v Ljubljani splošno mobilizacijo in pregled vse delavske razredne armade.

Prosvetno delo se razvija: v Ljubljani se je ustanovila strokovna šola, na Jesenicah je podoben

tečaj, vršilo se je 29 skioptičnih predavanj itd. Pogajali smo se s »Svobodo« za združitev vsega kulturnega gibanja. Žal so tozadevna pogajanja običajala na mrtvi točki.

Blagajniško poročilo, ki ga je prejel vsak delegat, je najugodnejše, odkar obstoji Strokovna komisija. Ne samo, da so poplačani vsi dolgovi, temveč zbirajo se rezervni fond.

O položaju strokovnega gibanja je imel glavni referat s. Tokan. On je v glavnem orisal notranje stanje gibanja in pota za zboljšanje tega. Pri tem je povdarjal sledeče: Pred vojno je bil en strokovni tajnik v Ljubljani, eden pri rudarjih in eden pri železničarjih. Mariborsko tajništvo so podpirali z Gradca in Dunaja. Glavno delo je slonelo na ramah tovarniških zaupnikov. Po vojni so množice navalile v organizacije. Ta hiter in nenormalen narastek nas je prevaral in omamil. Organizacije so začele pridno nastavljeni tajnike. To je precej prispevalo k demoralizaciji pokreta. Zaupniki so se polenili, češ, saj imamo tajnika, ki mora delati vse! Organizacijsko delo v tovarni pa more uspešno vršiti le tam zaposleni zaupnik. Danes prihajamo v vedno bolj normalen položaj. Temu primerno moramo normalizirati notranje stanje pri poedinih strokovnih zvezah. Upravni aparat se mora zmanjšati, poceniti, centralizirati, agitacijo je pa treba decentralizirati.

Živel 1. Maj!

Ta dan naj proletariat priredi mogočne manifestacije

- proti socialni reakciji,
- proti novim vojnjam,
- za starostno zavarovanje,
- za stanovanjsko zaščito,
- za brezposelno zavarovanje,
- za svobodo organizacije, govora in tiska,
- za 8-urnik,
- za popolno proletarsko enotnost!

Kako se pripravljáš na Vsedelavski zlet?

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vam jamči
pristnost in jakost!

znašati upravni stroški 10 odstotkov, v resnici pa znašajo upravni stroški poedinih zvez od 25 do 60 odstotkov.

Po vsem položaju sodeč moremo računati na polagano naraščanje članov in konsolidacijo pokreta. Zato sme biti uprava le tolikšna, da bo kos delu, da bo vsak nastavljenec polno zaposlen. Vse delo je treba nasloniti na zaupnike, te vedno sklicevati, držati z njimi stike in vzgajati vedno nove.

Zato konkretno predlaga: **Strokovna komisija naj skupaj s poedinimi zvezami osnuje skupen upravni aparat.** Ta predlog je bil pri sklepih tudi soglasno sprejet.

S. Makuc je kot tajnik Splošne Delavske Zveze (SDZ) navajal razne težkoče pri organiziranju delavstva. Marsikje, kakor n. pr. v tekstilnih tovarnah v Ljubljani, Kranju in Mariboru vladajo naravnost kitajske metode izkoriščanja. Tu bo potrebna akcija vsega delavstva. Na dan bodo prišla strašna dejstva. Drugod delavci simpatizirajo z nami, pa so še nezreli za organizacijo in bo treba še mnogo dela, da se jih za to vzgoji. Kjer so bili porazi, tam je razočaranje in božjasten strah pred odpustom, ako se bo organiziral. Dokler se delavstvu ne bo povrnila vera, zaupanje in ljubezen v organizacijo, toliko časa se stanje ne bo mnogo izpremenilo, pa če dobimo še tako dobrega tajnika.

S. Arh je orisal zgodovino rudarskega strokovnega gibanja od početka do danes. Navaja razne težkoče: gospodarsko krizo in politične mahinacije nasprotnikov, vendar je optimističen glede ojačenja organizacije.

S. Bradeško orisuje razmere v lesni stroki. Največja ovira za organizacijo so: mali obrati po deželi, pomanjkanje pravega industrijskega proletariata in veliko število polproletarcev.

S. Tome poroča, da živilska organizacija narašča.

S. Svetek poroča za kovinarje, da so zelo narastli v Ljubljani, da sanirajo pokret na Jesenicah, da bo treba rešiti celjski problem. V mariborskem okrožju je zavedla nekatere Orjuna, češ da se bo ta kot teroristična nacionalna organizacija lažje borila proti tamošnjim nemškim podjetnikom. Vendar ta iluzija hitro izgublja tal. Pri kovinarjih, zlasti v Ljubljani, se je pokazalo, da visoki prispevki niso škodljivi, temveč potrebni in koristni.

Ss. Böhm in Čeh orisujeta še posebej razmere v celjskem in mariborskem okrožju.

S. Štukej reasumira celodnevno

debato in prosi vse sodruge, da o vseh pojavih redno pišejo v »Delavca«, da bo ta postal poljuden strokovni list in verno ogledalo naših domačih delavskih razmer. Prva plenarna seja po tivolski konferenci je porabila mnogo časa za diskusijo o takozvanih »levičarjih« in njihovih tedanjih »enotnih odborih«. Danes ni bila o tem izgubljena nobena beseda. Delo vseh delavcev brez ozira na pol. strujo je v enotnih strokovnih zvezah mogoče. Tudi gospodarska kriza ni glavni vzrok nezadovoljivemu stanju posameznih zvez. Ovire za napredek organizacij so poleg gospodarske krize trojne: nezrelost za organizacijo, razočaranje tam, kjer je bil leta 1920 revolucionarni val najsilnejši in pa nepravilno delo. V nekaterih krajih je kriva napačna politika in nerodno delo nekaterih sodrugov. Tam bo morala poseči vmes Strokovna komisija v sporazumu s prizadetimi organizacijami. Politika takozvane »čistosti« je za strokovne organizacije napačna. Strokovna organizacija ne sme biti sama sebi namen in mora združevati mase, ako hoče svojo nalogo vršiti. V organizacijah bo treba več vzgojnega dela. Funkcionarji se čutijo preveč učene in se ne izobražujejo. Edino kovinarji so se v polni meri poslužili izobraževalnih sredstev, ki jih nudi Delavska zbornica. (Skiopitična predavanja i. dr.)

S. Petejan: Poedine struje so se ujedini v strokovnem pokretu. Potrebno je sedaj združenje množice v organizacijah. Ključ vsega je: dobiti in vzgojiti dobre zaupnike in jih kriti tam, kjer jim preti odpust, ako pridejo njihova imena v javnost. En vrhovni tajnik je neobhodno potreben. To vprašanje je treba rešiti obenem s Tokanovim predlogom. Strokovne organizacije bodo navezale delavce trajno nase z ureditvijo raznih podpor. Zato je treba poseči v avtonomijo poedinih zvez in temeljito zboljšati finančno politiko. Politika napram vladi ne sme biti odvisna od drugih faktorjev.

V diskusijo so še posegli ss.: Tokan, Jernejčič, Uratnik in Böhm.

Sprejeti so bili soglasno predlogi: s. Tokana o sanaciji strokovnih zvez, s. Štuklja o ureditvi razmer v nekaterih okrajih in s. Böhma o vzgoji obratnih zaupnikov.

Obširno poročilo izide v »Zaupniku«.

Sprejet je bil po s. Jernejčiču predložen protest glede železničarjev. Resolucijo priobčujemo posebej v današnji številki.

S tem je s. Jernejčič zaključil celodnevno sejo, ki je bila posvečena zgolj notranji okrepitevi in razširjenju strokovnega gibanja. Seja je pokazala, da strokovni pokret v splošnem stalno napreduje. Po izvedbi teh sklepov bomo napravili zopet velik korak naprej.

Bodočnost je naša.
Živele enotne razredne strokovne organizacije!

Problem povzdige delavskega gibanja.

V 2. številki sarajevskega »Radniškega Pokreta« piše s. Anton Smit pod gornjim naslovom sledeče:

»Zakaj bi delavsko gibanje pri nas, tudi kljub eventualnemu popolnemu zedinjenju — kar je za sedaj še pesem bodočnosti — ne doseglo svoje prejšnje številčne moči izpred razkola in zakaj je treba iti po novih potih za povzdigo gibanja, ne da bi čakali na to problematično zedinjenje? Odgovoriti na to in pokazati ta nova pota je namen teh vrstic.

Nov delavski pokret, ki se šele ustvarja, bi po popolnem zedinjenju vseh razcepljenih razrednih delov slonel na izključno razredni podlagi, ki odgovarja številčni moči in gospodarskemu pomenu delavskega razreda pri nas. Prejšnje, v glavnem enotno delavsko gibanje pod komunistično firmo je pa imelo mnogo širšo socialno podlago medrazrednega značaja. Radi zgodovinskih razmer so se pristaši tega gibanja rekrutirali iz vseh družabnih razredov: od modernega meznega delavca — do nacionalnih nezadovoljnejšev vseh vrst v Makedoniji, Črni Gori in Hrvaški ter velike avstrijske birokracije v Bosni. Vsi ti pristaši z najrazličnejšimi težnjami, socialnimi naziranjmi in razrednimi interesi so tvorili veliko medrazredno gibanje nezadovoljnejšev brez vsakega kompasa in orientacije — gibanje, ki se je končno moralo razbiti ob svojih lastnih protislovjih . . . Danes je pa ogromna večina teh pristašev idejno, organizacijsko in socialno (?) izven delavskega pokreta, ali pa celo med njegovimi nasprotniki. Z notranjim političnim in družabnim urejanjem države, z ustanovitvijo strank nacionalnih manjšin . . . se je veliko število teh prejšnjih pristašev definitivno in popolnoma ločilo od delavskega gibanja . . . Z njimi se torej ne da več računati . . .

Poleg te definitivne ločitve ne-proletarskih elementov od delavskega gibanja izključuje prejšnjostevilno moč gibanja v slučaju zedinjenja tudi današnje široko nacionalistično razpoloženje med samimi delavci.

Nesporno pa je, da bi z ujedinenjem prišlo v gibanje veliko število indiferentnih, ki so ravno radi razkola od pokreta prej odpadli; prav tako pa je nesporno, da bi od novega pokreta odpadlo veliko število tistih, ki so v njegovih razcepljenih delih ostali iz špekulativnih ali drugih razlogov . . .

Danes pa smo od tega popolnega zedinjenja še zelo daleč in kdo ve, ali se bo moglo praktično sploh kdaj izvesti. Ni izključeno, da bo gotova naziranja, ki so povzročila razkol, — življenje popolnoma pregalilo in da bodo zapuščena po celokupnem del. razredu — romala v arhiv zgodovine in pozabljenja. Sicer bo to pokazal sam čas. Mi socialisti — pa ne smemo čakati na prvo, niti na drugo.

Nato pravi s. Smit, da je treba z vsakdanjim delom graditi temelje novega pokreta, ki ga »morejo dvigniti in zgraditi edino nove, v modernih odnosih rojene in z modernimi naziranjmi oborožene generacije delavskega razreda. Te generacije uvede v delavsko gibanje in jih vzgojiti v socialističnem konstruktivnem in zavednem delu — to je problem, od čigar rešitve zavisi tudi obnova in povzdiga delavskega gibanja pri nas.« S. Smit predlaga v ta namen sledeče delovne smernice:

1. Zbiranje novih in surovih množic v razrednih strokovnih, strankarsko neodvisnih organizacijah in 2. socialistično vzgojo delavskega naraščanja v kulturnih organizacijah . . . Za to je pa treba mnogo truda, potrpežljivosti, ljubezni in idealizma.

Za svobodo delavskih organizacij!

Velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani.

Druga plenarna seja Strokovne komisije za Slovenijo (oblastnega odbora Ujedinjenega Radniškega Sindikalnega Saveza za Slovenijo), ki je zborovala v Ljubljani 3. aprila t. l., je ugotovila, da se je dogodilo v zadnjem času več slučajev, da je politična oblast ovirala na protizakonit način delovanje nam priključenih strokovnih organizacij. Najbolj tipičen primer za to je postopanje politične oblasti proti eni največjih priključenih organizacij — proti Ujedinjenemu Savezu Železničarjev Jugoslavije, ki ima na področju Slovenije nad 3500 članov. Ta organizacija je vložila že pred več meseci pravila pri velikemu županu v Ljubljani. Po v Sloveniji obstoječem društvenem zakonu so ta pravila že davno potrjena, ker je potekel za odklonitev v zakonu določen rok.

Vkljub temu je dobila organizacija od ministrstva za notranje za-

deve pred kratkim odlok, da ministrstvo ne potrjuje pravil te organizacije.

Strokovna komisija ugotavlja, da se kršijo s takim postopanjem tako predpisi veljavnega društvenega zakona, kakor določba zakona o zaščiti delavcev, ki izrecno določa, da imajo vsi pod ta zakon spadajoči delavci pravico do strokovne organizacije.

Druga plenarna seja Strokovne komisije za Slovenijo vloga proti takemu postopanju najostrejši protest in zahteva, da se omogoči vsem delavstvu po zakonu že davno priznana koalicijska svoboda.

Najenergičneje protestira plenum tudi proti temu, da se je isti organizaciji prepovedalo strokovne shode v Celju in Kranjski gori dne 2. aprila in poziva oblasti, da spoštujejo po ustavi zajamčeno zborovalno svobodo.

Rudar in ravnatelj.

(Bajka.)

Točno ob 5. uri zjutraj zažvižga sirena, ki kliče rudarje na delo. V rudarskih stanovanjih vse oživi. Mož kliče ženi: »Hitro mi pripravi zajtrk!« Sam gre v kot iskat svojo delovno obleko. Išče in gleda; vse je raztrgano. Srdito ženi: »Zakaj pa mi nisi zašila mojih cap?« »Saj je vse za nič; niti šiv več ne drži.« pravi žena. Mož se z nevoljo obleče. Treba se je še obuti. Pogleda čevlje, raztrgani so. Kako bom te čevlje nosil, ko mi povsod vodo puščajo; zdaj pa še ves ših v vodi stati. Kaj bo z menoj? Šele 28 let sem star, pa so moje noge že čisto od revmatizma strte. Moj Bog!« »Jaz ti ne morem pomagati,« pravi žena. Obuje se. Pogleda na uro; pol 6. zjutraj je. »No, si gotova z zajtrkom?« reče odurno. Osoren glas moža je zbudil tri mlade revčke v borni postelji, ki so vsi naenkrat glasno zaprosili: »Mama, daj jesti; zakaj včeraj smo šli lačni spat.« »Tiho bodite, sedaj mora najprvo ata dobiti,« pravi žena. Mož med tem časom začne jesti. »Ti, ta kava je zanič,« zahrjuje nad ženo. »Ljubi

mož, ne morem pomagati; sladkorja mi zmanjkuje, hranim ga samo za tebe še nekoliko, a mi pa bomo morali itak grenko kavo piti.« »Ne, grenke kave ne bomo pili,« se odrežejo otročiči. Mož molči! Vrže sekuro na ramo ter odide s kletvijo na ustih.

Pride v čakalnico. Pazniki že robantijo. Ukori so dobili od obratovodje, češ da so včeraj premalo premoga dali. »Na tej in na tej številki bo treba na ljudi pritisniti, da bodo več napravili,« pravi drugi paznik. Naš rudar je komaj zaslišal te besede, pa mu je bilo, kakor bi ga gad pičil. Brž teče po svetilko in hajdi čakati pred rov, ali pa v rov svojega prednika. V rovu mu pride ta ves zmučen in moker nasproti. »Koliko vozičkov sta pa dala s tovaršem?« »Veš, samo 14. Saj veš, da smo na trdini pod zasipom, streli niso dali mnogo, a razen tega so še dragi. Poleg tega so nad nami zalivali, tako da ni bilo mogoče vzdržati; saj vidiš, da sem čisto moker. Idi hitro na kraj (Ort); midva nisva opornega lesovja postavila, ker ni bilo lesa dobiti vsled zapreke v temnem jarku.« Z jeznim pogledom se moža razideta. Naš rudar pride na

kraj, takoj za njim pride njegov mlajši tovariš. Hitro pregleda položaj na kraju. Strop se ruši, v oprsu poka, lok se lomi. »Hitro za lesom!« kriči nad svojim tovarišem, a sam pripravlja vdolbine za les. V največji naglici postavlja sedaj oporno lesovje. Nista še delo dokončala, že pridrvi paznik: »Za vraga, kaj pa vidva delata! Devet je že ura, pa nista še nobenega vozička dala.« »Nisva mogla vsled tega in tega,« se zagovarjata moža. »Zanič sta, delati ne znata; če ne bosta dala 16 vozičkov, vama bom del šilte črtal, a ob petnajstem pa bosta visela na tisti deski med reduciranci, a na vajino mesto bom dal one delavce, ki so bolj pridni. Sta si zapomnila?!« Odide dalje.

Nista še dovršila varstvenih del, pa se že spravita na zasekavanje premoga. Eden teče po strelnega mojstra, da odstrelji, a drugi pripravi voziček za nakladanje. Strelni mojster pride; pogleda na zastavljene strele, pa reče, da gredo gornji streli preveč v zasip — nevarnost zasutja. »A, saj ne bo. Sva morala strele tako zastaviti, da bodo več vrgli.« Streli padejo. V gostem dimu se naša rudarja spravita na od-

važanje nakopa. Samo nekoliko je starejši obrtkal strop, sleme in bok. V največji naglici sta dala nekaj vozičkov. Naenkrat mlajšega ni z vozičkom; starejši pa nekoliko časa čaka in ko ga le ni, ga gre iskat; najde ga na ustju proge. »Zakaj ne voziš?« »Ni vozičkov!« se odreže mlajši, »na glavni progji je zasutje.« (Verbruch.) Nekaj kletvic iz ust starejšega in že odide nazaj na kraj. Kmalu za njim pride mlajši z vozičkom. Delo gre naprej. Ura je 12. Vozičkov imata že enajst. »Se pet jih moram dati,« pravi starejši. Nakopa bo skoraj zmanjkalo. Treba je nakopati; koplje za zasipom; proti boku 2 do 3 m je strop in bok brez lesne opore. Še za en voziček ga moram iztrgati. Tovariša zopet ni z vozičkom. On koplje naprej. Nad njim začne pokati. Še en udarec in tresk — zasulo je. Mlajši pride z vozičkom. Tovariša nikjer ne vidi; naenkrat začuje zamolklo ječanje na kraju. Njegov tovariš leži ves krvav v zmesi premoga in kamenja. Brž teče po pomoč. — Možje pridejo; izkopljejo ga ter odnesejo v rudniško bolnico. (Konec prih.)

Domači pregled.

Internacionalni predstavnik v Ljubljani.

Prejšnji teden se je mudil dva dni v Ljubljani tajnik železničarske internacionale, s. *Natans*, iz Holandske. Zanimal se je podrobno za razmere delavskega gibanja pri nas, zlasti za železničarje. Presenečen je bil nad reakcionarnim postopanjem naših oblasti. Obljubil je, da bo strokovna internacionala intervenirala, da se zajamči že enkrat našemu delavstvu svoboda organiziranja. Dejal je, da bo prišlo mnogo inozemskih sodrugov na *Vsedelavski zlet* v Ljubljano.

Kriza v steklarški industriji. — Akcija za saniranje težkih delavskih razmer v tovarnah stekla v Sloveniji.

Dne 10. marca so se vršila pogajanja radi zahtev organizacije in Delavske zbornice za Slovenijo. Anketa se je vršila v Hrastniku na podlagi sklepa konference steklarjev, katera se je vršila 30. januarja.

Na anketi so bili zastopniki Delavske zbornice iz Ljubljane in Zagreba, naša zveza ter od vsake podružnice po dva delegata. — Predstavnik steklarjev so povedali svoje razloge, s katerimi bi se moglo olajšati težak položaj, ki vlada v nekaterih tovarnah stekla na eni strani, na drugi strani je pa predstavnik podjetja povedal razloge ter svoje težkote. Potem se je sestavil protokol sporazuma.

Po tem sporazumu se podjetje obvezuje zaposliti in dati priložnost večjemu zaslužku v Zagorju. V pogledu zaposlitve inozemskih delavcev se podjetje obvezuje, da v nobenem slučaju ne bo zaposlilo več kakor 5 odstotkov vseh zaposlenih kvalificiranih steklarjev. Tudi v tem slučaju samo tedaj, ako bo delo take narave, da bi tega dela ne mogli opravljati in izvršiti domačini.

Glede vajencev se je sklenilo, da imajo absolutno prvenstvo pri zaposlitvi sinovi steklarjev.

Mednarodni pregled.

Nov zakon o delovnih sodiščih v Nemčiji.

V Nemčiji bo stopil v veljavo s 1. julijem t. l. nov zakon o delovnih sodiščih.

Pod novo delovno sodišče spadajo vsi delojemalci v najširšem pomenu te besede: delavci, nameščenci in vajenci vseh zasebnih in javnih podjetij.

Delovna sodišča razsojajo:

a) o vseh pravnih sporih med tarifno pogodbenimi strankami, o sporih, ki izvirajo iz tarifnih pogodb ali iz pomanjkanja teh pogodb;

b) vse spore, ki izvirajo iz delovnega razmerja, iz delovne ali vajeniške pogodbe ali pa iz pomanjkanja teh pogodb;

c) vse spore, ki izhajajo iz določb zakonov o obratnih svetih.

Izveti so le spori v mornarici.

Delovna sodišča so trojne vrste:

1. okrajna delovna sodišča, ki jih sestavi deželno sodišče v sporazumu z deželnim oddelkom ministrstva za socialno politiko. Predsedniki teh sodišč so *redni sodniki*; prisidnici se pa volijo paritetno iz vrst delodajalcev in delavcev, oziroma nameščencev in se imenujejo »delovni sodniki«.

2. deželna delovna sodišča so sestavljena na sličen način;

3. državno delovno sodišče pa tvorijo: predsednik-sodnik, dva prisidnika-sodnika in po en prisidnik iz vrst delavcev in podjetnikov.

Gospodarska šola nemške zveze kovinarjev.

Nemška sodružna zveza kovinarjev praznuje v svoji gospodarski šoli v Dürrenbergu obletnico svojega lastnega izobraževalnega doma. To je prekratek čas, da bi se na zunaj pokazal neposreden uspeh te šole. Štiristo slušateljev, ki so se udeležili kurzev v prvem letu, je sicer lepo število, če so skupaj v eni hiši, vendar je število napram celotnemu članstvu majhno: na 2000 zvezinskih članov pride en slušatelj. V taki ogromni masi potrebuje kvas precej časa, da prekvasi vse testo. Pisma prvih slušateljev in vsi drugi znaki pa že kažejo, da so nemški kovinarji stopili na pravo pot, ko so ustanovili svojo lastno gospodarsko šolo. Sodrugi iz Avstrije, Rusije, Finske in Češke so pokazali zanimanje za to šolo, s tem da so jo prišli v preteklem letu obiskati.

Pri izbiri dosedanjih tečajev in slušateljev se je predsedstvo šole v glavnem držalo razdelitve v različne branje kovinske industrije. Predvsem se je skušalo vzgojiti dobre obratne zaupnike in funkcionarje. Ti tečajji so trajali po en mesec. To je sicer kratka doba, vendar se da tekom tega časa mnogo naučiti, ker so gojenci za ves ta čas v zavodu preskrbljeni s stanovanjem in hrano in so torej popolnoma posvečeni študiju. Iz najboljših gojencev teh tečajev se potem izberejo gojenci za višje tečaje. Izmed prvih 400 slušateljev jih je politično pripadalo 338 socialistični stranki, 34 komunistični stranki, 5 neodvisni social. stranki in 53 politično neorganiziranih.

Socialistične delavske knjižnice na Dunaju.

Dunajska socialistična organizacija ima v rokah občinski svet, strokovne organizacije pa Delavsko zbornico. V obeh delokrogih napredujejo, ker organizacije ne naslanjajo svojega dela na občino in zbornico, temveč se nasprotno občina in zbornica naslanjata na organizacije. To se vidi tudi iz legeja števila dunajskih socialističnih knjižnic, ki pripadajo ali strokovnim organizacijam ali pa stranki. V preteklem letu je bilo ustanovljenih več novih knjižnic, tako da obstoji danes v vsakem dunajškem okraju posebna knjižnica, poleg teh pa so v velikih podjetjih, kakor n. pr. v arsenalu in pri čestni železnici, posebne knjižnice za tam zaposlene delavce. V teh

knjižnicah je bilo izposojenih v drugem polletju 1926 444.747 knjig, od teh 393.168 ali 88,4 odstot. leposlovnih, 22.456 ali 5 odstot. socialno-znanstvenih in 29.123 ali 6,6 odst. naravoslovnih knjig. V drugem polletju l. 1925 je pa bilo izposojenih 298.333 knjig. Iz tega se vidi lep napredek v l. 1926. Ta dejstva naj vpoštevajo pri nas sodrugi v vseh krajih in po pregovoru: iz malega raste veliko — naj ustanavljajo in izpopolnjujejo knjižnice, ki bodo last delavskih razrednih organizacij.

Delovni čas v Avstraliji.

V glavnem mestu Avstralije se je razsodišče, ki je odločevalo v sporu med strokovnimi organizacijami in delodajalci glede delovnega časa, izreklo za 44urni delovni čas na teden. S tem je v Avstraliji princip 8urnega delovnega časa v korist delavcev zlomljen.

Volitve v Delavsko zbornico za Koroško.

Na Koroškem so se ravnokar vršile volitve za Delavsko zbornico. Rezultat teh volitev je za socialistične strokovne organizacije zelo razveseljiv in bi gotovo bil še lepši, da vsled gospodarske krize tudi na Koroškem ni velike brezposelnosti, radi katere znatno število delavcev ni moglo voliti. Člani Delavske zbornice na Koroškem volijo v štirih sekcijah in so v sekciji delavcev socialisti dobili 20 mandatov, komunisti 1, krščanski socialci 1 in nemški nacionalci 2 mandata.

V sekciji nameščencev je število mandatov po volitvah sledeče: socialisti 3, komunisti 0, kršč. socialci 0, nemški nacionalci 4. — V sekciji prometnih delavcev: socialisti 2, komunisti 0, kršč. socialci 0, nemški nacionalci 0. — In končno v sekciji prometnih nameščencev: socialisti 6, komunisti 0, kršč. socialci 0, nemški nacionalci 1.

Skupno število mandatov je 40, od teh imajo potemtakem v rokah socialisti 31, komunisti 1, krščanski socialci 1 in nemški nacionalci 7 mandatov.

Da so nemški nacionalci v sekciji delavcev dobili dva mandata, se imajo zahvaliti dejstvu, da so komunisti kandidirali posebej. — V celoti so socialisti v sekciji zgubili 4 mandate, pridobili pa so 1 mandat v sekciji prometnih nameščencev. Krščanski socialci v sekciji delavcev 1 mandat pridobili, v sekciji nameščencev pa 1 mandat zgubili. — Kakor popreje, tako imajo socialisti tudi sedaj »dvetretjinsko večino«.

Nasilje nad strokovnimi organizacijami v Rumuniji.

Dne 20. in 22. februarja bi se imel vršiti v Sibinu državni kongres unitarističnih organizacij. Že pred kongresom pa je policija en del delegatov aretirala. Ravnotako je bil pred kongresom aretiran državni strokovni tajnik S. Marian.

Kongres je bil ponovno prekinjen po krajevnih policiji, končno pa je zahtevala policija razpust kongresa radi varnosti miru. Kongres se je moral temu udati. Vlada je dala kongres le zato razbiti, ker je bilo že v naprej sklenjeno zedinjenje rumunskega proletariata na tem kongresu.

Evropska brezposelna armada.

Nemogoče je, natančno prešteti vso brezposelno armado, vendar že naslednje statistične številke kažejo, kako velika brezposelnost se je zopet pojavila v Evropi. V Nemčiji je 1,850.000 brezposelnih, ki prejemajo podporo. V Angliji prejema brezposelno podporo čez dva milijona delavcev. V Franciji, kjer je doslej našlo dela tudi 3 milijone inozemskih delavcev, je začela brezposelnost naraščati z vsakim tednom. Na Danskem je brezposelnih 22 odstotkov članov strokovnih organizacij, na Norveškem 22 odstotkov, na Švedskem 11,5 odstotkov, v Avstriji prejema podporo 250.000 brezposelnih delavcev, na Madjarskem je 150.000 brezposelnih. — V vseh evropskih državah izven Rusije se ceni število brezposelnih na 9 milijonov.

Ta bilanca evropskega delovnega trga po več kakor osmih letih od konca svetovne vojne je strašna. Kapitalizem jo je povzročil s svojo politiko. Toda kapitalizmu ni nič to, dovolj: on hoče to brezposelnost izkoristiti za zniževanje delavskih plač, torej za povečanje že itak velike bede delavstva.

Nikjer pa ne občuti delavstvo brezposelnosti v taki meri kakor ravno v Jugoslaviji. V vseh drugih državah dobi brezposelni delavec redno državno ali občinsko podporo ali pa zaposlitev pri javnih delih. Naši brezposelni delavci so pa prepuščeni lakoti.

Naše strokovne organizacije in Delavske zbornice so zahtevale od ministrstva za socialno politiko, da zaščiti brezposelne.

Tomaž Mrkvička.

Starejši mizarji v Ljubljani in Mariboru se gotovo še živo spominjajo na predsednika Zveze avstrijskih lesnih delavcev, sodruga Tomaža Mrkvička, ki je v predvojni dobi pogostoma prihajal med nje, osobito v Ljubljano. Vsaj kadar je bilo treba poravnati kak mezdni spor v Ljubljani, je bil Mrkvička vselej na mestu in je s svojo spretnostjo in imparal ne le sodrugom mizarjem, ampak tudi delodajalcem.

Res je sicer, da nas že skozi celo vrsto let dele nove državne meje in da so bili naši direktni stiki z Zvezo avstrijskih lesnih delavcev na Dunaju prekinjeni, toda internacionalne veze in pa spomini na stare, skupne tradicije nas vežejo še, ker temeljijo te veze na enaki usodi, skupnih interesih in enakem razrednem boju ter enakih ciljih. Kaj čuda, da je tudi nas slovenske delavce zabolelo srce, ko smo zaznali, da je Mrkvička nenadoma umrl in da je bil dne 14. marca t. l. pokopan.

Sodrugi Mrkvička je bil eden izmed onih samorastlih delavskih funkcionarjev,

ki si je potom lastnega prizadevanja privojsil vso potrebno inteligenco, brez katere pravega zaupnika ni misliti. Bil je do skrajnosti skromen in se sam nikdar ni silil v ospredje; na vsa odlična mesta, katera je v svojem življenju zavzemal, so ga postavili lesni delavci, ker so ga poznali kot nesebičnega, toda odlično sposobnega moža.

Mrkvička je bil posebej blizu pokreta avstrijskih lesnih delavcev. Rojen kot sin revnih staršev blizu Dunaja, se je izučil mizarstva. V zgodnji mladosti se je posvetil delavskemu pokretu, ki mu je ostal zvest vse svoje življenje. On je bil eden izmed soustanoviteljev začetkov strokovne organizacije lesnih delavcev na Dunaju. Lahko se reče, da je bilo njegovo delo na polju strokovne organizacije od narave blagoslovljeno, kajti s pomočjo še živečega sodr. Skareta in že umrlega sodr. Wiedholza ter še nekaterih drugih je bil pač Mrkvička skozi deset in desetletja glavna delovna sila na monumentalni zgradbi — Zveze avstrijskih lesnih delavcev, ki je danes ponos avstrijskega proletariata lesne stroke. Kaj pomeni to delo, vedo danes povedati le oni veterani, ki niso pozabili, kako je bilo tedaj in kako je danes. Kaj čuda, da se je ob pogrebnih svečanostih mnogemu dunajskemu mizarju orosilo oko. Tako praktičnih, opreznih, spretnih in pri vsem tem srčno dobrih mož, kakor je bil Mrkvička, se ne rodi vsak dan. Tudi nam, slovenskim delavcem, je svetoval in pomagal. Zato naj bo poštenemu možu in sodrugu tudi z naše strani izrečena zahvala. — Njegovo delo je obrodilo sad.

Mrkvička je umrl v starosti 65 let. Naj mu bo zemlja lahka! —n.

Naše organizacije.

Lesni delavci.

IV. redna glavna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo.

(Nadaljevanje.)

Centralni odbor je poskusil vse, da ohrani in poveča že obstoječe podružnice, na drugi strani pa se je trudil za tem, da se ustanovijo še nove podružnice.

Natančno in obširno je poročal o delovanju posameznih podružnic. Imeli smo vse polno poskusnih shodov in sicer: v Logatcu, Borovnici, Črnomlju, Škofji Loki, Boh. Beli, Boh. Bistrici, Novem mestu itd. Delavci so odobrvali naše nastope in govore; ko pa je bilo treba, da stopi v organizacijo, tedaj je imel vsak sto jalovih izgovorov in tolažbo, da bo pristopil pozneje.

Tajništvo je napravilo 76 intervencij in posredovanj. Največ teh posredovanj je bilo glede odpusta iz službe, podaljšanja delovnega časa in znižanja plač. Uspeh je bil v 50 slučajih, v 26 slučajih pa je bil uspeh minimalen. Pismenim potom se je posredovalo v 199 slučajih. Na razne oblasti se je odposlalo 236 pisem in vlog. Dopisov je zveza dobila 1012 in odposlala 1367. Podjetnikov je bilo naznanjenih radi podaljšanja delovnega časa, radi vajencev, kršenje delavskih pogojev 117 slučajev. Mezdnih gibanj je bilo 11, 2 z uspehom, drugi brez uspeha! Shodov se je vršilo tem času 57 in sicer: Milanov 5, Stari trg 8, Zbelovo 10, Črna 4, Maribor 2, Glazute 1, Boh. Bela 1, Vrhnika 1, Škofja Loka 1, Lesce 2, Ptuj 3, Bled 1, Logatec 1, Celje 2, Strnišče 1, Črnomelj 1, Borovnica 2, Sevnica 2, Tržič 4, Poljane 3, Kokra 2.

Dalje pravi sodr. Bradeško: Mnogi sodrugi se pritožujejo, da centralni odbor ni izpolnjeval onih danih mu nalog. Prosi torej, da vsek delegat pove svoje mnenje. Centrala se je trudila, da bi dvignila podružnice; da ji to ni uspelo, je največja krivda — nezavednost delavcev samih. Našli so se pa poleg tega še mnogi denuncijanti, ki so hodili k podjetnikom in denuncirali naše ljudi, da se niso upali naprej delovati za organizacijo. Dalje omenja tudi, da ni najti več tistih zanesljivih zaupnikov po delavnicah, kateri bi imeli voljo ohraniti organizacijo na tistem višku, kot je že bila.

Sodr. Kopač, zastopnik Delavske zbornice je pozdravil navzoče delegate ter jim želel največjih uspehov na tej skupščini. Povdarjal je, kakšne naloge ima Delavska zbornica napram delavcu.

V imenu Strokovne komisije v Mariboru je pozdravil navzoče s. Al. Čeh ter istotako želel skupščini obilo uspeha. Bodril je delegate, da si bomo ustvarili močan pokret le takrat, ko se bo delavstvo zavedalo svojega položaja ter šlo složno in solidarno skupno v boje.

Razvila se je debata o tajniškem poročilu: S. Erjavec: Vpraša s. Bra-

Dobri in pošteni dohodki

vsakomur in povsod na razpolago:

Brezplačna pojasnila:

FRAN KOS, LJUBLJANA,
Židovska ulica 5

deška, ali so se po onih krajih, kjer so se ustanovile v teku teh dveh let nove podružnice, iste tudi obdržale. Graja celotni centralni odbor, kateri se je tako malo zavedal, da ni preprečil tega, da se je po mnogih krajih in delavnicah delalo preko določenih 8 ur. K govoru sodr. Bradeška o slabih zaupnikih pripominja le to, da je treba vedno dajati direktive od strani vodstva, nikakor pa ne bodo zaupniki poučevali vodstva. Na vsak način je torej treba zaupnike podpirati pri njihovem težkem delu, dočim se pa to ni delalo. Zato vseskozi kritizira tajniško delo.

S. Dermastija: Naša dolžnost je, da na skupščini kritiziramo vse delo centr. odbora v preteklih dveh letih. Smatra, da je tajniško poročilo ničevno. Vpraša, kaj se je storilo, ko se je začela kršiti kolektivna pogodba ljubljanskih mizarjev s strani podjetnikov. V tem oziru se ni napravilo ničesar. Omenja, da se ni polagalo nikake pažnje na predavanja. Vpraša, ali imamo kako poklicno statistiko? Kje imamo statistiko, koliko lesnih delavcev v Sloveniji se zaposluje? Vse to bi bilo treba pripraviti za današnjo skupščino. Razen dveh predavanj se ni vršilo v Ljubljani nikakih predavanj več. Mnenja je, da bi se morala predavanja kljub slabi udeležbi članstva vendar še dalje vršiti. S. Bradeško je imel toliko časa, da bi lahko napravil načrt, kako naj bi se po vseh podružnicah vršila potrebna predavanja. Tako bi ne bilo toliko očitanj. Glede Milanovega vrha, kakor je omenjal sodrug Bradeško — pravi, da ni samo kantina kriva, da se je tam organizacija razpustila. Glede Starega trga navaja vzroke. Prosi s. tajnika, da vso starotrško zadevo pojasni skupščini.

(Dalje prihodnjic.)

Splošna Delavska Zveza Jugoslavije.

Plenarna seja SDZJ v Zagrebu.

Z ozirom na to, ker se je v zadnjem času nabralo mnogo gradiva in nujnega dela, je bilo potrebno, da naredi sklepe savezni plenum. V to svrhu se je sklicala seja zveze uprave dne 20. marca.

Dnevni red se je bil sledeči: 1. Poročilo o stanju zveze. 2. Tarifni pokret. 3. Organizacijsko poslovanje v zvezi. 4. Volitve v DZ. 5. Razno.

Poročilo k 1. točki dnevnega reda je podal s. Beker; njegovo poročilo so spopolnili ss. Haramina, Makuc in Kotur. Iz poročila je razvidno, da so formirane in delujejo v naši zvezi sledeče podzveze:

1. Podzveza delavcev lesne industrije;
2. Podzveza delavcev in nameščencev sladkorne industrije;
3. Podzveza industrije stekla;
4. Podzveza pomorskih, špediterskih delavcev;
5. Podzveza poljedelskih delavcev.

Največje težkote so v tekstilni industriji in se bo ukrenilo vse, da se vpostavi podzveza tekstilnih in kemičnih delavcev. Nedvomno je, da je naš savez zadnje leto zelo lepo napredoval.

Med drugim se je sklenilo z ozirom na težak položaj, ki vlada med industrijskim delavstvom v Sloveniji ter radi spopolnitve organizacije med temi delavci, da se skliče pokrajinsko konferenco v Celju dne 8. maja t. l.

Bilo je sprejetih še več važnih predlogov in nasvetov.

Tovarniškim delavcem in delavkam pa kličemo: Vi, ki delate po 14 in 16 ur dnevno za miloščino v tekstilni stroki, vi kemični delavci, ki delate v strupenem smradu ob malem zaslužku, ako hočete, da se vaš položaj zboljša, strnite svoje vrste!

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Zagorje. Dne 27. marca t. l. se je vršil v dvorani Zadržnega doma na Lokah redni letni občni zbor ZRJ, podružnica Zagorje. Občni zbor je otvoril sodr. predsednik A. Miklavčič ob 4. uri popoldne. Nato je zapel pevski odsek »Svobode« pod vodstvom sodr. Perka iz Ljubljane delavsko himno »Pesem delus«. Po izčrpanju poročila uprave, katero se je vzelo enoglasno na znanje, se je prišlo k volitvam novega odbora, v katerega so bili enoglasno izvoljeni sledeči sodrugi: Groznik Ciril, predsednik; nam. Ravnikar Ivan; tajnik Dolane Al.; nam. Priman Ferdo; blagajnik Dolinšek Franc, nam. Rus Hinko; odborniki: Krautberger Anton, Bolte Ivan, Kaninik Ivan, Savelic Anton, Krautberger Jurij. — Nato je poročal tajnik ZRJ, sodr. J. Arh, o splo-

Na Vsedelavski zlet v Ljubljani bom pa res prišel!

VSakovrstna OBLAČILA

za gospode in dečke po najnižjih cenah edino le pri

JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

Snem delovanju ZRJ v preteklem letu ter orisal smernice za bodoče delovanje v prid rudarskega delavstva. Za njim je poročal sodr. F. Sober o pomenu strokovne organizacije, ki je stvarno v živi sliki orisal važnost delavske razredne zavednosti, izražene v močni strokovni organizaciji. Oba govornika sta žela za svoja izvajanja splošno odobravanje. — Ta občni zbor je po obilni udeležbi in po stvarni presoji članstva pokazal v polni meri, da zavednost zagorskih rudarjev napreduje kljub vsem težavam in da imajo trdno zavest, da hočejo postati vzgled razredne borbenosti vsemu ostalemu rudarskemu proletariatu.

Ljubljana. Mesečni shod ljubljanskih mizarjev, kateri se je vršil v salonu hotela »Lloyd« dne 27. marca t. l., je bil prav dobro obiskan. Shod je otvoril podružnični predsednik s. Zupan z dnevnim redom: 1. Organizacija. 2. Zaupniški zbor. 3. Poročila s. Erjavca o pogovorih s produktivno zadrugo ljubljanskih mizarjev. 4. Razno. — Sočasno so se vsi spominjali pokojnega Mrkvička, dolgoletnega predsednika avstr. lesnih delavcev, kateri je dne 9. marca t. l. umrl. — K 1. točki je s. Dermastija omenjal potrebo skupnosti in edinosti. — S. Erjavec je poročal: Ker nimamo močnega zaupniškega zbora v ljubljanski podružnici, smo čutili vsestransko potrebo, da istega zopet postavimo na noge. V to svrhu se je že ustanovil močan zaupniški kader, ki bo šel z vso agilnostjo na delo za prosep organizacije. Dalje je poročal s. Erjavec o pogovorih s produktivno zadrugo ljubljanskih mizarjev v zadevi povečanja obrata in razpisa delnic. S. Peterca, zastopnik produktivne zadruge, pozdravlja to idejo. Priporoča pa, da se v slučaju razpisa delnic ne prijavi le 10 do 15 članov, temveč 100 do 200; s tem bi imelo delo le procvit. — S. Bradeško obrazloži preveliko množino zaposlitve vajenstva v vseh strokah, zlasti pa v mizarški, kar je vzrok, da primanjkuje mizarjem dela in da vlada taka kriza. To se pa mora prej ko slej prepričati, da bi se še nadalje zaposlovalo toliko vajencev, in to le s tem, da se zahteva od vajenca tudi primerno šolsko naobrazbo. — S. Bricej vsled tega priporoča vsem sodrugom, da pristopijo v delavska kulturno organizacijo »Svoboda«, ker le ta nudi delavcu izobrazbo. — S. Dermastija končno še omeni, da se pravilnik za starostno zavarovanje lesnih delavcev že ureja, ter da bo izdelan koncem junija meseca. — Dobro uspeli mesečni shod je sodr. Zupan zaključil ob 12. uri.

Maribor. (Lesni delavci.) Redni letni občni zbor Osrednjega društva lesnih delavcev, podružnica v Mariboru, se je vršil dne 14. marca t. l. v Ljudskem domu ob pol 8. uri zvečer. — S. predsednik Skuk je otvoril zborovanje z dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Poročila delegatov s kongresa lesnih delavcev. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi in nasveti. — Sodr. Skuk je podal poročilo predsednika, iz katerega je razvidno, da je dosežanje mrtvilo članov mariborske podružnice in vsled nezanimanja samih ostala organizacija neaktivna. Poziva članstvo, da si izvolijo odbor, v katerega bodo imeli mizarji zaupanje. Pozivlja jih pa tudi, da bodo tudi člani stali na strani tega odbora ter se redno udeleževali mesečnih zborovanj. Poročilo sodr. predsednika se je oglasno vzelo na znanje. Tudi prečitano tajniško poročilo, katerega je podal sodr. Matjašič, se je vzelo na znanje. Poročilo blagajnikovo se je vzelo z zadovoljstvom na znanje, kajti kljub malemu stanju članstva podružnica vedno finančno napreduje. — K točki: poročilo delegatov glavne skupščine, je prvi poročal s. Skuk, kaj se je vse ukrenilo in sklenilo na njej. Ko je poročal, kako akcijo so začeli ljubljanski mizarji za starostno podporo, se je vse

članstvo z zanimanjem udeležilo debate, povdarjajoč, da je ta ideja koristna. Razpletla se je v tem smislu obširna debata. — V novi podružnični odbor so bili enoglasno izvoljeni ss.: Franc Skuk, predsednik, namestnik Matjašič Štefan; Kolar Ant., tajnik, Ivan Erman, namestnik; Ivan Močnik, blagajnik, Kolar Anton, namestnik; odborniki: Ivan Ploch, Saucer Ivan, Kopic Franc, namestniki: Bernik Anton, Kmetič Ivan, Satler Ivan, Sprinčnik Ivan; kontrola: Kopic Franc, Erman Ivan, Peperko Ant. Za medstrokovni odbor sta bila izvoljena ss. Kmetič Ivan in Bolej Leopold. — Na stavljeni predlog, da se izvoli odbor, kateri naj prevzame nalogo za nabavo prapora, so bili izvoljeni ss.: Kolar Anton, Bombek Iv. in Kopic Franc. — Sklenilo se je, da se takoj odpošlje brzojav na Dunaj lesnim delavcem za umrlega s. Mrkvička. — Za spominski žebelj DTE »Svoboda« v Studencih pri Mariboru se je votal znesek 110 Din. — Ob 11. uri je s. predsednik Skuk zaključil dobro uspešno zborovanje ter se v imenu odbora zahvalil za izkazano zaupanje. Pozval je še enkrat članstvo, da se vrže z vso silo na delo za ojačitev naše organizacije.

Ptuj. (Lesni delavci.) Dne 13. marca t. l. se je na rednem občnem zboru podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev v Ptuj izvolil sledeči novi odbor: predsednik Kramarič Josip, namestnik Sinček Andrej; tajnik Lesjak Ivan, namestnik Letnik Anton; blagajnik Kramarič Josip, namestnik Sok; kontrola: Hvalec in Letonja, namestnika: Sok in Letnik; odbor: Rajli in Svenšek. — Novo izvoljeni odbor se je zavzel za težko nalogo ter hoče z vsemi močmi delati, na se naša podružnica poveča.

Hrastnik. Sodrugi urednik! Dolžnost me veže, da povem, da pri nas tudi ne pimo, ampak da se vršijo mnogi sestanki za obnovitev strokovnega pokreta. Tako se je tudi vršil sestanek ZRJ dne 20. februarja, katerega je sklicala tukajšnja podružnica potom vabil. Tudi gg. okrog »Naprēja« so poslali svojega zastopnika na predsestanek, da podpiše vabila, katera so bila razposlana za pristaše ZRJ. In glej, dne 20. febr., ko se je vršil tozadevni sestanek, so gg. okrog »Naprēja« namesto članstva povabili g. strelnega mojstra Štruca iz Trbovelj, da bi seve onemogočil konsolidacijo proletariata in da bi meščanski razred imel še bolj priljubljen za izkoriščanje. — Gori navedeni sestanek je otvoril s. Werden kot sklicatelj in je v kratkih potezah razložil trpljenje in bedo naših rudarjev. Pozval je navzoče na zopetno združitve v borbeno strokovno organizacijo, da bo ta v stanu odbijati pretečo nevarnost. Primerjal nas je z angleškim delavstvom in še dostavil, da nismo nič boljši, kakor nekaj Afrikanci v Afriki, samo da nas še ne vpregajo v vozove in pluge, pač pa nas na bolj umeten način izkoriščajo. Ponovno je pozval navzoče k besedi. Nato se je priglasil sodr. Salomon le iz tega razloga, ker z grupo »Enotnost« smo si bili tako na jasnem, zakaj da se gre, in je tudi dokazano s tem, ko je že pristopilo precejšnje število njih v razredno borbeno strokovno organizacijo. Samo je bilo treba vedeti, kakšno stališče zavzame skupina Bernot. Ko so si slišali izvajanja s. Salomona, so se zamislili, da obstoji nekako nesoglasje. Nato so se malo okorajžili in se oglašili k besedi strelni mojster Damšek, seve le z zagotovitvijo, če dobi besedo tudi g. Štruc iz Trbovelj, kar mu je tudi s. Werden obljubil. Za svoje govorenje je pa dobil v odgovor le mrmljanje. Nato je g. Štruc s strahom ponavljal govor s. Werdena in priznal, da je potrebna enotna borbeno organizacija in se izjavi, da so oni že delali na enotni akciji in sedanji sklicatelji so takrat odklanjali vsako skupno akcijo. Tak in enak govor g. Štruca je trpel skoro eno uro. Mislil je, da bo s tem preprečil združitve. Navzoči so pozvali Štruca, da naj preneha s svojim razdiralnim delom. Ko se ni nihče več priglasil k besedi, je s. Werden vse resumiral in navzočim razložil, da grupa Bernot hoče pometati pred drugim pragom, da pa ima sama toliko gnoja, da se iz njega ne vidi več. Odkrito je povedal, da naj se učijo ločiti tuje od svojega in naj dajo denar, kateri je bil nabran za rusko gladujočo deco, za ta namen. Prav tako naj dajo delavcem denar, ki ga je njihovi organiza-

ciji nakazala za brezposelne Delav. zbornica. Ko bodo čisti vseh takih in podobnih grehov, naj pridejo in naj pokažejo, da so odkriti in pošteni. Dokler pa imajo polno masla na glavi, ne smejo hoditi na solnce. Delavstvo to dobro razume, zato ste že postali sami generali brez armade. Kar je še poštenega, vas je že in še bo zapustilo in vstopilo v zavedno razredno in borbeno strokovno organizacijo, in ta je ZRJ. Če se še tako trudite na vse kriplje s pomočjo orjunašev in klerikalcev ustanavljati akcijske odbore za odvratanje delavcev od organizacije, se vam to ne bo posrečilo, kakor se vam ni doslej. — Vsi navzoči so razumeli Werdenova izvajanja in so sklenili, da se vsi zberejo v svoji Zvezi Rudarjev Jugoslavije.

Guštanj. (Iz delavnice Guštanj-Ravne.) Predolgo smo že molčali o naših razmerah v tovarni. Sili nas samo proletarsko čustvo, da prinesemo nekaj stvari za delavce v javnost. V strugarski in ključavničarski delavnici je prišlo že takorekoč v navado, da neki sebičneži, ki so jim mojstri dotičnih oddelkov posebno naklonjeni, delajo skoraj vsak dan 12—14 ur dnevno. Ti sebičneži imajo naklonjenost od strani mojstrov zato, ker igra naradna pripadnost še dandanes veliko vlogo. Ti mojstri hočejo še danes brenkati neko boljšo struno. Ti kajfeži, polni »nacije«, se poživljajo na strokovno organizacijo, ker če bi bili strokovno organizirani, bi bili dolžni držati proletarsko disciplino. Brez organizacije pa seveda lahko kršijo šurni delovnik in prid kapitalu. Ti sebičneži naj se samo spomnijo, kako so iskali zaščito pri strokovni organizaciji za časa preobrata kot inozemci! — S kakšno mahinacijo se dela, da se delavce indirektno pridobi za kršenje osemurnika? Vsa naročila se toliko časa zavlačuje, da je že skrajni čas odposlati, potem pa hura po 12—16 ur dnevno. Vam sebičnežem pa kličemo, da nehaite že enkrat to umazano čezurno delo, ker drugače smo primorani s polnim imenom vas objaviti, tako da bodo otroci s prstom kazali za vami. Strugarji I. K. hoblerju Fr. R. in drugim podobnim pa pravimo, da naj bi se malo ozrli čez družinski plot; tam lahko zagledate stradajoče otročičke brezposelnih staršev, ki čakajo na košček kruha, ki mu ga pa vi, nikdar siti, odjedate. — Tudi ženske se je začelo spravljati na nočno delo in sicer od 12. ure poldnevi do 12. ure ponoči. Pri mladoletnih se tudi že »zateza šurni delovnik. — Mi razredno zavedni delavci vprašamo merodajne faktorje, če ne velja več ta zakon šurnega delovnika za tovarno Guštanj-Ravne. Mojstrom pa povemo čisto tiho na ušesa: če hočete, da ne izgubite ugleda na vaši inteligenci, tedaj nikar preveč ne kričite nad delavci, ker delavci niso vsi hlapčevskega značaja. Je velika razlika med kričači in delavci. — Sedaj pa vsem skupaj, kateri se čutijo prizadete, povemo toliko, da imamo radioapar, s katerim vse vidimo in čutimo. Torej bodite oprezni in ne delajte več čezure, ker drugič vas naslikamo še huje. — Delavci, zdramite se, da bomo zmorni prepričati take manipulacije v tovarni Guštanj-Ravne. Skrajni čas je, da uvidite, da edino močna strokovna organizacija lahko prepreči še huji pritisk od strani podjetja!

Ptuj. (Usnarji.) V pondeljek, 21. III., se je vršil občni zbor podružnice Zveze usnarjskih delavcev v Ptuj, ki je bil precej dobro obiskan in h kateremu je Kraj. medstrok. odbor delegiral s. Čeha iz Maribora. Na zborovanju je poročal o položaju delavstva v splošnem in specijelno v Jugoslaviji in o pomenu in potrebi organizacije. Izvršila se je tudi volitev novega odbora ter so sledeči izvoljeni v novi odbor:

predsednik Seka Albert, namestnik Peer Henrik, blagajnik Černezel Josip, namestnik Sirec Franc, tajnik Prasiček Alojz, namestnik Hrenko Fran; odborniki: Floger Marija, Jančič Josip, Kukovec Mici, Sekelšek Julija; kontrola: Supan Josip in Pencinger Franc. — Prečitala so se tudi nova pravila »Zveze usnarjskih delavcev«, ter tudi soglasno sprejela. Sklenilo se je tudi, da se imajo redno mesečno vršiti članski sestanki z obračunskim poročilom in debato o situaciji v obratu »Petovica«.

Maribor. V nedeljo, dne 27. marca zjutraj se je vršil občni zbor podruž. SDZJ v »Ljudskem domu« v Mariboru s sledečim dnevnim redom. 1. Poročila. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno. — Sodr. Dvoršak prečita zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se odobri. Potem poda poročila o delovanju podružnice tekom leta. Podružnica ni mogla izvršiti vseh nalog, ki jih je imela izvršiti. Glavni vzrok temu je brezbriznost delavstva ter kriza v industriji. Kljub vsem težočam, ki smo jih imeli, je treba konstatirati, da se nam je posrečilo ne samo ohraniti podružnico, temveč vpovstaviti zaveden kader zaupnikov po vseh tovarnah. S tem pa je tudi podan glavni temelj za razvoj in razširjenje SDZJ v bodoče za mariborski okraj. — S. Vtič Mihael poda blagajniško poročilo. S. Ključarič poroča v imenu kontrole, da je našel knjige in blagajno v redu. Po poročilu ss. Frasa, Sterbala in Krambergerja se staremu odboru izreče zaupanje za trud in poštrevnost. Končno se je izvolil novi odbor: Dvoršak, predsednik; Strah Alojz, namestnik; Vtič Mihael, blagajnik; Sterbal F., namestnik; Fras K., tajnik; odborniki: Viter Alojzija, Kramberger Simon, Klančarič Milan; kontrola: Deutschmann Joh., Pivec F. in Kristof Stefic. — Sodr. Petejan apelira novi odbor na boljše in vztrajnejše delo v bodočem letu, na kar zaključil sodr. Dvoršak občni zbor.

Kamnik. V nedeljo, 27. marca t. l. se je vršil občni zbor podružnice Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije v Kamniku z običajnim dnevnim redom: Poročilo odbora, volitev novega odbora, poročilo zastopnika oblastnega odbora in razno. Kot zastopnik oblastnega odbora je poročal sodr. Franc Pančur iz Ljubljane. Izvoljen je bil sledeči novi odbor podružnice: Predsednik Rudolf Puncer, nam. Ivan Štrus, tajnik St. Novak, nam. Viktor Potokar, blagajnik Iv. Pregelj, nam. Franc Peterka; odborniki: Aleksander Wisozovič, Fr. Fric in Fr. Rus.

Objave.

Vabilo na občni zbor. V soboto, dne 23. aprila t. l. ob 7. uri zvečer se vrši v gostilni Kavčič pri kemični tovarni v Mostah redni občni zbor zadruge »Delavski dom« v Mostah z dnevnim redom: 1. Poročilo starih funkcionarjev. 2. Sprememba pravil. 3. Volitev novega načelstva in nadzorstva. 4. Razno. Dolžnost vseh članov kakor tudi vseh zavednih proletarcev je, da se občnega zbora točno in množično udeležijo in da pristopajo k zadrugi. Odbor.

Črna. Tukajšnja Lesnoindustrijska zadruga vabi delavstvo na občni zbor, ki se bo vršil dne 24. aprila 1927 ob 9. uri dopoldne v društveni sobi Konzumnega društva Črna I. z običajnim dnevnim redom. Ker je zadruga delavska ustanova, je delavstvo na občnem zboru dobrodošlo. — Načelstvo.

Listnica uredništva:

Vse dopise za majsko številko »Delavca« je treba poslati na uredništvo najkasneje do 15. aprila.

Jos. Olup, Ljubljana

Stari trg 1 in 2

prilporeča svojo trgovino z manufakturnim blagom in moškimi oblekami domačega izdelka po najnižjih cenah. Tudi obleke po naročilu se najhitreje in najceneje izvršujejo.

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN

Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Krovstvo, kleparstvo, inštalacija vodovodov in kurjava. Pločvinasta embalaža in litografija.

KJE SE NAJBOLJŠE KUPI,

JE BREZ DVOMA ZNANO

„PRI NIZKI CENI“

IGN. ŽARGI, LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 3

„KVERTA“

družba z o. z.

Tvornica kuvert in konfenkija papirja. — Specijalna izdelava prozornih kuvert z okenci LJUBLJANA—VOŽARSKI POT 1. KARLOVSKA C. 2

Prilporečamo testenine

ki so najboljše.

Higijenična pralnica in svetilnikalnica

FR. ŠIMENC LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 8.

PRIPOROČAMO VAM

„PUCH“ KOLESA

ki so najtrpežnejša! — Solidna cena; tudi na obroke!

Ign. Vok, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

Vsakovrstne krtače in čopiči na drobno in veliko

ANTON ŠIMENC - LJUBLJANA

Trgovina Resljeva št. 2. - Izdelovanje Gosposka ul. 10.

Delavci znaten popust.

I. NEŠKUDLA, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 25

Tvornica društvenih zastav, trakov in pripadnosti ter atelje za umetniško vezenje, izvršuje v to stroko spadajoča naročila najvestneje in pod najugodnejšimi pogoji. — P. n. društvom so proračuni, vzorci itd. franco in gratis na razpolago.

ŠIVALNI STROJI „SINGER“

za hišno uporabo in vse obrtne delavnice so znani kot najboljši na svetu. Prodaja natekenske in mesečne obroke. Brezplačni pouk v vazenju. Jamstvo 15 let. BOURNE I Co., NEW YORK.

Podružnica Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 3. Trgovine: Kranj, Novomesto, Kočevje, Maribor, Celje, Ptuj, Brežice, Slovenjgradec in Murska Sobota.

FILIP ŠIBENIK

Adria prašek za pecivo, vanilin sladkor najbolji!

L. MIKUŠ

LJUBLJANA,

MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI.

Na malo! Na veliko!

Ustanovljeno 1839.

Vse vrste poslovnih knjig in šolske potrebščine Vam nudi s prvovrstnimi izdelki

A. JANEŽIČ, LJUBLJANA

FLORIJSKA ULICA ŠT. 14

knjigovoznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig